

LESOOCHRANÁRSKE ZOSKUPENIE

VLK

**výročná správa
2022**

Rada starších

Juraj Lukáč, náčelník LZ VLK

Viliam Bartuš, náčelník LZ VLK Východné Karpaty

Katarína Ondrejová, náčelníčka LZ VLK Čergov

Zamestnanci

Juraj Lukáč, koordinátor programov

Viliam Bartuš, projektový manažér

Katarína Ondrejová, projektová manažérka

Dagmar Lukáčová, projektová asistentka

Andrea Miklošová, programová asistentka

Milan Krokker, programový asistent

Peter Sabo, odborný pracovník

Janka Zajaková, odborná pracovníčka

Externí spolupracovníci

Luboš Leško, hlavný účtovník, správa majetku

Zuzana Koval'ová, účtovníčka

Kontakt

Lesoochranské zoskupenie VLK

082 13 Tulčák 310

tel.: 051 7789 488, e-mail: alfa@wolf.sk

www.wolf.sk, www.vsetkoprenic.sk

<https://www.facebook.com/lesoochranarske.zoskupenie.vlk>

Zavretí v nádobe

Ľudia sa rodia s čistou neurónovou sieťou v hlave, ale s rôznou štruktúrou tejto siete. Dôsledkom toho je, že väčšinu zručnosti získavajú ľudia počas svojho života učením, ale hranice týchto schopností sú obmedzené fyzickou štruktúrou pospájaných neurónov, topológiou neurónovej siete.

Žijeme v akejsi nádobe, ktorá ohraničuje všetky naše možné osobnosti. V tej nádobe sme pri narodení kdesi na dne a svojím životom sa snažíme tú našu nádobu vyplniť.

Ak sa nám to podarí, na konci svojho života si môžeme povedať, že sme prežili šťastný a hodnotný život.

Problém nastáva vtedy, ak počas života pokukujeme po cudzích nádobách, alebo radíme tým druhým, čo a ako majú robiť alebo, a to je ešte horšie, sa snažíme vyplniť iné nádoby. To sa nám samozrejme nemôže nikdy podariť a tak máme pocit zlého a smutného života.

Návod na dobrý život je veľmi jednoduchý. Riešme problémy, ktoré vieme riešiť a neriešme problémy, ktoré nemôžeme a nevieme vyriešiť. A hlavne sa musíme naučiť v živote rozlišovať to, čo vieme a nevieme ovplyvniť.

Ak strielame šíp na terč, v našich rukách je sústredenie, dýchanie, sila paží, dobre nastavený luk a kvalitné šípy. A tréning. A dobrý majster, ktorý nás učí. Ak netrafíme cieľ, pretože náhle fúkal vietor, je to záležitosť, ktorú nemôžeme ovplyvniť a preto nemá cenu plakať za strateným šípom. Ak urobíme všetko preto, aby sme trafili, nie je ešte istota, že sa tak stane.

Ak chceme zachrániť vlkov, máme veľa možností, čo pre ich záchranu urobiť. Môžeme písať listy, vstúpiť do legislatívneho procesu, presadiť vyhlásenie rezervácií, kde sa nepoľuje. Môžeme sa obrátiť na súdy, na inšpekciu životného prostredia, na políciu, môžeme meniť verejnú mienku. To všetko môžeme a musíme urobiť čo najlepšie. Pretože je to len a len v našich rukách. Ak nejaký pytlík napriek všetkému zastrelí vlka, je škoda plakať nad rozliatym mliekom. Je to síce smutné, ale sú veci, ktoré nemôžeme ovplyvniť.

Život nie je nalinkovaný od narodenia do smrti. To, čo je určené je nádoba, jej tvar je mimo nás. Ale to, ako ju vyplníme je v našich rukách. Snažme sa to urobiť čo najlepšie.

Juraj Lukáč, náčelník

- VÍZIA
- EVOLUČNÉ LESY
- VŠETKO PRE NIČ
- SYSTEMATICKOSŤ SMERUJÚCA K NAPLNĚNIU VÍZIE

O NÁS

Lesoochranárske zoskupenie VLK od svojho vzniku v roku 1993 systematicky pracuje na naplnení vízie záchranu prirodzených lesov.

Za prvky ovplyvňujúce prirodzené lesy považujeme všetky žijúce organizmy, od bakteriálnej úrovne až po charizmatickú megafaunu. Naším cieľom je vytvoriť sieť prísne chránených území, ktoré sme nazvali Evolučné lesy. Ochrana týchto území je založená na bezzásahovosti, aby v nich všetky živé organizmy mohli žiť nerušený život bez zámerných zásahov človeka. Ich súhrnná rozloha by mala zaberáť 10 % rozlohy územia Slovenska. Zhmotnením vízie VLK-a, filozofie ochrany prírody a našej vytrvalej práce sa stalo jediné krátke slovo NIČ. Pretože chceme, aby sa aspoň s časťou lesov nerobilo nič a nezasahovalo sa do ich vývoja.

Sídлом VLK-a je planéta Zem, s konkrétnou adresou v Tulčíku.

Od založenia združenia je jeho náčelníkom Ing. Juraj Lukáč. VLK má dva aktívne kmene – VLK Čergov, ktorý vedie Mgr. Katarína Ondrejová a VLK Východné Karpaty, ktorý vedie Viliam Bartuš. Oba kmene majú vlastnú právnu subjektivitu.

Činnosť vykonávame v štyroch programoch, a to Zachráňme lesy, Zachráňme dravce, program zameraný na vzdelávanie verejnosti Gaia – náš domov a ABIES – vydavateľstvo LZ VLK.

K 31. 12. 2022 mal VLK celkovo 957 členov a tisíce podporovateľov. Členovia sú aktívni po celom Slovensku. Stretnutia členov sa konajú pravidelne štyrikrát do roka. Jarná rovnodennosť bola v Malých Karpatoch, letný slnovrat na Čergove, jesenná rovnodennosť v Strážovských vrchoch a zimný slnovrat v Levočských vrchoch. Od roku 2017 dvakrát v roku uskutočňujeme víkendové stretnutia s náčelníkom VLK-a s názvom Zavýjanie, ktoré sú určené nielen členom, ale i podporovateľom a širokej verejnosti. Letné sa uskutočnilo na Čergove a zimné na Balnici. Týždňový letný tábor bol taktiež na Čergove.

VLK funguje predovšetkým vďaka finančnej podpore ľudí poskytovanej prostredníctvom 2 % z dane, 77-korunáčky (trvalé príkazy), jednorazových príspevkov a darcovských výziev na podporu VLK-a na darcovských portáloch (darujme.sk; ludialu-dom.sk; benevity.com).

V roku 2022 v tradičnom prieskume verejnej mienky VLK naďalej výrazne dominoval v spontánnej poznateľnosti organizácií, ktoré sa zaoberajú ochranou lesa. Poznateľnosť je porovnateľná s predošlým rokom a v septembri bola na úrovni 26,9 %.

ZACHRÁŇME LESY

Evolučné lesy

Pojem Evolučné lesy LZ VLK používa pre lesy, do vývoja ktorých nebudú ľudia zasahovať. Našou dlhodobou víziou je dosiahnutie stavu, aby súhrnná rozloha území bez zámerných ľudských zásahov zaberala 10 % rozlohy Slovenska. Aktivity sú rozdelené do dvoch skupín.

Prvá skupina aktivít je zameraná na zabezpečovanie bezzásahového spôsobu ochrany existujúcich najprísnejšie chránených území. Dôvodom je skutočnosť, že v súčasnosti platná legislatíva v nich umožňuje aj realizovanie zakázaných činností, a to napríklad prostredníctvom výnimiek a súhlasov udeľovaných štátnymi úradmi. Preto už od roku 2003 nepretržite a systematicky vstupujeme do všetkých správnych konaní týkajúcich sa týchto území, pripomienkujeme navrhované programy starostlivosti o chránené územia, strategické dokumenty, právne normy. Symbolom týchto aktivít sa stal úspešný boj za záchranu rezervácií Tichá a Kôprová dolina a pojem NIČ, ktorý symbolizuje ochranu prirodzených procesov a nezasahovanie do vývoja prísne chránených území. Rozmanitými aktivitami, vrátane účasti vo viac ako 4 000 správnych konaniach sme dosiahli ochranu prirodzených procesov a teda zákaz ťažieb vo väčšine štátom chránených území s najvyšším stupňom ochrany na ploche približne 99 000 hektárov (s výnimkou území v TANAP-e, v ktorom spôsobuje problémy neexistujúca zonácia národného parku).

Druhá skupina aktivít je zameraná na vytváranie nových bezzásahových území, ktorých súčasťou je aj zabezpečovanie prísnej ochrany území vo vlastníctve LZ VLK. Spoločným znakom týchto území je ochrana prirodzených procesov v predmete ochrany. Doposiaľ sa nám podarilo dosiahnuť vyhlásenie troch súkromných prírodných rezervácií (SPR). Z nich dve, SPR Vlčia a SPR Rysia, sa nachádzajú na pozemkoch VLK-a a jedna, SPR Roháčia, je vo vlastníctve fyzických osôb. Za patróna rezervácie Roháčia si majiteľka vybrala náčelníka VLK-a Juraja Lukáča. Medzi významné úspechy v tejto skupine aktivít patrí výrazné rozšírenie štátnych rezervácií Udava a Kyjovský prales, získanie 160-hektárového lesa v NPR Suchá dolina do dlhodobého prenájmu, dosiahnutie vyhlásenia štátnych rezervácií Bisce, Vihorlatský prales, Rydošová, Borsukov vrch, Veľký Bukovec.

K 1. februáru 2022 bola vďaka našej práci vyhlásená nová rezervácia PR Pramene Vydrice, v ktorej je prísne chránených 450,31 hektárov z celkovej rozlohy 483,49 ha. Do ochranného pásma so 4. stupňom ochrany bolo z prísnej ochrany vyradených 97,75 ha, keďže sme nesúhlasili s umožnením poľovania v prísne chránenej zóne.

Celkovo priamo vďaka VLK-u pribudlo na Slovensku už viac ako 2957 hektárov prísne chránených území. Ďalších celkovo 128,3 hektárov sme kúpili v pohorí Čergov do vlastníctva VLK-a za účelom nezasahovania do ich vývoja a ich zaradenia do najprísnejšieho stupňa ochrany.

Počas roka 2022 VLK pripravoval materiály, analýzy a vyjadrenia týkajúce sa zmien a ďalšieho smerovania ochrany prírody. Náčelník VLK-a je naďalej členom Rady pre tvorbu Národného lesníckeho programu pre obdobie rokov 2022 - 2030.

NAŠE ÚSPECHY

• NOVÉ REZERVÁCIE

- ✓ SPR Vlčia - 21,24 ha
- ✓ SPR Rysia - 30,49 ha
- ✓ SPR Roháčia - 17,4 ha
- ✓ PR Bisce - 28,01 ha
- ✓ PR Borsukov vrch - 146,79 ha
- ✓ PR Rydošová - 88,3 ha (z toho 56,27 ha v 5. stupni)
- ✓ PR Vihorlatský prales - 2164,54 ha (z toho 1574,53 ha v 5. stupni)
- ✓ PR Veľký Bukovec – 973, 97 ha (z toho 270,78 ha v 5. stupni)
- ✓ PR Vydrica - 483, 49 ha (z toho 450,31 ha v 5. stupni)

• ROZŠÍRENIE REZERVÁCIÍ

- ✓ PR Udava - plus 341,21 ha (celková veľkosť 391,98 ha)
- ✓ PR Kyjov - plus 344,02 ha (celková veľkosť 397,42 ha)

• PRENÁJOM NA 40 ROKOV

- ✓ NPR Suchá dolina - 160 ha

Súkromné prírodné rezervácie Vlčia a Rysia

Rezervácie boli vyhlásené 1. apríla 2004. Predmetom ich ochrany sú prirodzené procesy a ochrana celého geobiologického spoločenstva.

Prvý les v Čergove kúpil VLK vďaka ľuďom z 19 krajín, ktorí prispeli symbolickou kúpou stromu v rámci projektu Kúp si svoj strom. Tento prvý les bol následne oficiálne vyhlásený za prvú súkromnú prírodnú rezerváciu (SPR) Vlčia. Projekt pokračoval ďalej a ku koncu roku 2022 symbolicky vlastnili stromy na Čergove ľudia z 32 krajín sveta. Najďalej v roku 2022 putoval strom do mesta Ixelles v Belgicku. V roku 2022 sme na rozširovanie Vlčej získali 293 príspevkov, o celkovej sume 18 842,53 eur a 16 710 českých korún. Ako dar k rôznym príležitostiam bolo venovaných 256 stromov. Najčastejšie k Vianociam, veľmi často k narodeninám, ale i ako svadobné dary, či dary jednoducho z lásky. Krásne venovania spolu so stromami dostali jubilanti pani Mária a pán Ján k 80. narodeninám, pán Štefan k 90. narodeninám a pani Vilma k 100. narodeninám. Strom dostali napríklad aj ľudia z občianskeho združenia Different. Veľmi milé bolo tiež venovanie „tatinkovi za srandičky“. Účastníci májového, aj júnového seminára Gaia – náš domov venovali ako prekvapenie stromy lektorom Jurajovi a Katke. In memoriam dostal strom aj známy ochranár Rudo Pado.

Aj v roku 2022 spoločnosť OMV naďalej sprostredkovávala svojim zákazníkom možnosť prispieť na rozšírenie rezervácie Vlčia. Pripravili pútavé banery a informačné letáky, ktorými upozorňujú zákazníkov na akciu Kúp si svoj strom a kupovanie lesov. Nová skupina ľudí tak dostala možnosť dozvedieť, že na Slovensku existuje organizácia, ktorá namiesto sadenia stromčekov do vyrúbaných lesov bráni lesy pred vyrúbaním.

V roku 2022 sme prikúpili 5,4 ha. K 31. 12. 2022 je rozloha prikúpených pozemkov 107,2 hektárov. Celková rozloha pozemkov vo vlastníctve VLK-a v Čergovskom pohorí je 128,3 ha. Na fotke je pohľad na rezerváciu Vlčia a časť prikúpených lesov.

Aj v roku 2022 sme lesy vo vlastníctve VLK-a pravidelne monitorovali, zabezpečili sme geodetické zameranie a označenie prikúpených pozemkov, iniciovali sme rokovania s užívateľmi lesov o odovzdaní užívania majetku na pozemkoch kúpených VLK-om, vymenili sme poškodený stĺp s tabuľou na spodnej hranici rezervácie Vlčia neďaleko potoka v doline Malý Jarabinčík a vyznačili sme chýbajúce úseky majetkových hraníc. V lokalite Solisko sme premiestnili informačnú tabuľku k novoprikúpeným parcelám na hrebeni, v doline sme na exponované miesto osadili značku „zákaz vjazdu motorovým vozidlám“ taktiež s informačnou tabuľou. Na cestu v našom vlastníctve sme premiestnili kmeň stromu, ktorý bráni prejazdu áut. V lokalite Čierne blato sme označili našu parcelu informačnou tabuľou. Bezplatne sme sprevádzali záujemcov o návštevu rezervácie, ktorí nás o sprevádzanie požiadali. V januári sme sprevádzali i reportéra denníka Pravda, na základe čoho bola následne publikovaná reportáž v papierovom i on-line vydaní. <https://zurnal.pravda.sk/reportaz/clanok/617523-vo-vlcom-lese-ma-strom-havel-nohavica-tu-ma-cely-fanklub/>. Z ďalších rozhovorov o Vlčej napríklad:

<https://www.dobrenoviny.sk/c/206519/nedac-se-a-vytrimac-je-nase-heslo-ako-vyzera-praca-v-lesochochranarskom-zdruzeni-vlk-s-clenkou-katarinou-ondrejovou/2>

VLK 2022

- 293 PRÍSPEVKOV NA ROZŠÍRENIE VLČEJ
- KÚPILI SME 5,4 HEKTÁROV
- CELKOVÁ ROZLOHA NAŠICH POZEMKOV NA ČERGOVE JE 128,3 HEKTÁROV
- ZAMERIAVANIE A ZNAČENIE HRANÍC
- MONITORING

Les v Strážovských vrchoch, ktorý bol vyhlásený za SPR Rysia, dostal VLK ako vzácny dar od súkromného vlastníka. Rezervácia bola počas roka monitorovaná našimi členmi a priaznivcami. Počas stretnutia v rámci jesennej rovnodennosti sme skontrolovali majetkové hranice, aj stav pruhového značenia rezervácie.

SPR Roháčia – tretia súkromná prírodná rezervácia

SPR Roháčia bola vyhlásená vyhláškou s účinnosťou od 1. apríla 2019, má rozlohu 17,4 ha a je chránená najvyšším stupňom ochrany. Vďaka niekoľkoročnej angažovanosti VLK-a bola nielen vyhlásená, ale predmetom ochrany sa stali prirodzené procesy a nerušený vývoj geobiologického spoločenstva. Rezervácia bola počas roka monitorovaná dobrovoľníkmi. Objavené výrubu tenších stromov a krádež boli riešené s políciou.

Čergov

V novembri 2017 sme objavili prebiehajúcu ťažbu v okolí kopca Solisko, v záujmovom území, v ktorom VLK vlastní a kupuje pozemky. Podarilo sa nám ju zastaviť a začali sme tzv. hybridnú blokádu, ktorej symbolom sa stal transparent s textom Zachráňme Čergov zavesený nad závorou pri vstupe do bránených lesov. Hybridná blokáda pokračovala aj počas celého roka 2022. Ťažba v záujmovom území v roku 2022 neprebíhala, čím hybridná blokáda plnila svoj účel. V septembri 2022 sme podali podnet na SIŽP kvôli zmulčovaniu hrebeňovej lúky na Solisku, do konca roka podnet nebol uzavretý.

V roku 2021 sme hybridnú blokádu rozšírili aj na územie navrhovanej rezervácie Salamandria v katastri obce Hertník a plynulo pokračovala aj v tomto roku. V predošlom roku sme zadali odborne spôsobilé osobe spracovanie podkladov a prípravu návrhu vyhlásenia rezervácie Salamandria. Návrh rezervácie bol v marci odovzdaný na ústredie Štátnej ochrany prírody SR (ŠOP SR) a na základe pripomienok následne aktualizovaný. Do konca roka nebol návrh zo strany ŠOP SR uzavretý. Cieľom je vyhlásiť rezerváciu s piatym stupňom ochrany, v ktorej bude umožnený voľný peší pohyb ľudí po celom jej území, podobne ako v rezervácii Pramene Vydrice. V lete sme v teréne zamerali hranice navrhovanej rezervácie zakúpeným kvalitným prístrojom na meranie GPS od spoločnosti Trimble. O podanom návrhu informovalo i MŽP SR. <https://minzp.sk/spravy/statni-ochranari-posudia-projekt-novej-prirodnej-rezervacie-nad-obcou-hertnik.html>

V apríli sme územím sprevádzali reportéra denníka Pravda, na základe čoho bola následne publikovaná reportáž v papierovom i on-line vydaní. Taktiež sme sprevádzali reportérku RTVS, výsledkom čoho bola reportáž vo večerných Správach RTVS. Počas roka sme zabezpečovali aktívny monitoring lesov zaradených do navrhovanej rezervácie. Informácie o dianí možno nájsť na stránke www.cergov.wolf.sk, v sekcii venovanej Hertníckej doline.

<https://zurnal.pravda.sk/reportaz/clanok/626558-zachrani-salamandra-dediny-pod-horou/>
<https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/13982/321004#2608>

V rámci monitoringu ťažby a nelegálnych prejazdov v pohorí Čergov sme sa zamerali predovšetkým na existujúce štátne prírodné rezervácie, záujmové územia, územia vo vlastníctve VLK-a a na územia, ktoré navrhujeme na vyhlásenie za nové rezervácie. V spolupráci s VLK Čergov sme realizovali geodetické zameranie prikúpených pozemkov a ich vyznačenie v teréne a to v lokalitách Olišavec, Jarabinčík, SPR Vlčia, Salamandria – Čierne blato, osadili sme informačnú tabuľu na Čiernom blate, vymenili sme dva stĺpy s informačnou tabuľou na hranici rezervácie Vlčia, premiestnili zákazovú značku na vjazd motorových vozidiel a informačné tabule v lokalite Solisko. Taktiež sme spolu riešili objavené činnosti, na ktoré sme podávali podnety, ktoré sú zhrnuté v inej časti výročnej správy. Transparent „Zachráňme Čergov“ zavesený pri vodnom zdroji v k. ú. Hertník v oblasti navrhovanej rezervácie Salamandria bol počas roka opakovane strhávaný a následne opäť obnovovaný.

VLK 2022

- **PODÁVANIE PODNETOV A TRESTNÝCH OZNÁMENÍ**
- **HYBRIDNÁ BLOKÁDA - SOLISKO, SALAMANDRIA**
- **MONITORING, ZAMERIAVANIE A MAĽOVANIE HRANÍC PRIKÚPENÝCH ÚZEMÍ**

UNESCO lokalita Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy, Vlčie hory

V predošlom roku bola nariadením Vlády SR vyhlásená nová prírodná rezervácia Veľký Bukovec. V minulých rokoch sme sa aktívne zúčastňovali procesu jej vyhlasovania. Účelom vyhlásenia prírodnej rezervácie a jej ochranného pásma je zabezpečenie ochrany prirodzených procesov a umožnenie prirodzeného vývoja prírodných spoločenstiev nachádzajúcich sa na jej území, ako aj zabezpečenie priaznivého stavu predmetu ochrany prírodnej rezervácie. Rozloha prísne chránenej zóny A je 270,78 hektárov. Rozloha menej chránenej zóny B je 703,19 hektárov. Výrub v tejto zóne je možné realizovať výlučne jednotlivým výberom a so súhlasom organizácie ochrany prírody a krajiny.

Počas roku sa VLK podieľal na aktivitách kmeňa Východné Karpaty, ktorý v spolupráci so štátnymi ochranármi a lesníkmi identifikoval a následne zabezpečoval, aj prostredníctvom víkendových brigád s dobrovoľníkmi, vyznačovanie hranice PR Vihorlatský prales v teréne. Rozloha rezervácie je 2160 ha a je rozdelená na jadrovú (bezzásahovú) a prísnu nárazníkovú zónu, v ktorej sú povolené iba minimálne zásahy. Spolu majú tieto dve hranice, ktoré už od roku 2020 vyznačujeme v teréne, dĺžku približne 90 km.

Pripravili sme texty a grafické návrhy pre informačné tabule s vysvetlením významu pruhového značenia prírodných rezervácií a zaujímavého geologického úkazu – stromových jaskýň, nachádzajúcich sa na lokalite Janičková skala v PR Vihorlatský prales.

Územie Vlčích hôr, konkrétne NP Poloniny, CHKO Východné Karpaty, CHKO Vihorlat a Čergov sme i v roku 2022 pravidelne monitorovali a zúčastňovali sa správnych konaní. Monitoring bol zameraný predovšetkým na výruby, nelegálne prejazdy motorovými vozidlami, prikrmovanie a vnadenie zveri, ako aj výskyt šeliem.

V rámci terénnych aktivít sme v apríli v spolupráci so štátnymi ochranármi identifikovali hranice PR Il'ovnica, hranice vyznačili v teréne a osadili stĺpy s informačnými tabuľami. Taktiež sme uskutočnili maľovanie hraníc lokality Beňatínsky les, ktorá je súčasťou rezervácie Pralesy Slovenska a urobili prvé skúšobné zameranie hraníc PR Rydošová novým geodetickým prístrojom, ktorého kúpu sme zvažovali.

Aj v roku 2022 pretrvávala spolupráca s Prešovským samosprávnym krajom (PSK) a ďalšími subjektmi pri realizácii projektu Poloniny trail v NP Poloniny. Memorandum o vzájomnej spolupráci podpísal VLK

ešte v roku 2019. S LPM Ulič sme sa dohodli na realizácii nekonfliktnej časti výstavby cyklocesty v NP Poloniny, v časti Ruské sedlo – zaniknutá obec Ruské. Realizácia výstavby iných úsekov bola pozastavená, keďže v roku 2020 súd uznal námietky VLK-a týkajúce sa nedostatočného posúdenia vplyvov navrhovanej cyklocesty, ktorá očividne mala slúžiť i na iné účely ako len na cyklistiku.

Konanie začaté na základe spoločne vypracovaného podnetu, ktorý podal VLK Východné Karpaty a zameraného na ochranu hniezdneho stromu v k. ú. Pakostov, nebolo ani do konca roku uzavreté. Podnet bol podaný ešte v roku 2020 na zabezpečenie druhovej ochrany a bolo žiadané obmedzenie lesohospodárskej činnosti. Zo zistených a oznámených chránených druhov úrad začal konanie len v spojitosti s ochranou hniezda orla kríklavého.

Konanie začaté na základe podnetu VLK Východné Karpaty na vyhlásenie chráneného stromu Kyjovský jaseň pri PR Kyjovský prales nebolo do konca roku uzavreté. Počas roka sme pokračovali v aktivitách zameraných na vyhlásenie chránených stromov CHS Kyjovský jaseň, CHS Buk Manitu v Pakostove a CHS Buk v obci Olka. Uskutočnili sme v tejto veci viacero terénnych monitoringov a pracovných stretnutí s Okresným úradom v Prešove a zástupcami VLM, š. p.

V roku 2022 bol za člena Rady Národného parku Poloniny vymenovaný náčelník VLK Východné Karpaty.

VLK 2022

- **SPRÁVNE KONANIA, PRIPOMIENKOVANIA SCHVALOVANEJ DOKUMENTÁCIE**
- **PODNETY, MONITORING, ZAMERIAVANIE A OZNAČOVANIE HRANÍC REZERVÁCIÍ VIHORLATSKÝ PRALES, ILOVNICA A BEŇATÍNSKY PRALES**

TANAP, NAPANT, ďalšie národné parky

V TANAP-e má VLK od roku 2002 v dlhodobom prenájme 160-hektárový les v NPR Suchá dolina, ktorý sme týmto zachránili pred ťažbou a umožnili sme tak v celom 1600 hektárovom území rezervácie nerušený priebeh evolučných procesov. Prenajatý les pravidelne monitorujeme. Aj v roku 2022 sme vstupovaním do správnych konaní naďalej strážili a ovplyvňovali rozhodovania úradov o udeľovaní súhlasov a výnimiek na zakázané činnosti v územiach národných parkov. Išlo napríklad o kalamitné ťažby v národných parkoch Malá Fatra, Nízke Tatry a TANAP, vnadenie zakázanou potravou v národných parkoch Veľká Fatra, Nízke Tatry, TANAP. Staršie rozhodnutia povoľujúce zakázanú potravu v národných parkoch Slovenský raj, Veľká Fatra a Malá Fatra boli po našich odvolaniach rozhodnutiami v roku 2022 zrušené. Zúčastnili sme sa konaní týkajúcich sa výstavby lesných ciest, zjazdoviek a športovej infraštruktúry, výskumov. VLK ako účastník konaní nesúhlasil s udeľovaním výnimiek v územiach rezervácií, s povoľovaním vnadenia zakázanou potravou, s pokračujúcim rozvojom turisticko-športovej infraštruktúry v území národných parkov, namietal vydávanie rozhodnutí, ktoré nie sú založené na dodržiavaní limitov únosnosti prostredia a dokumentácii ochrany prírody (neexistujúca zonácia národných parkov a programov starostlivosti), namietal udeľovanie súhlasov na náhodné ťažby z dôvodu nedostatočného posudzovania vplyvov na chránené druhy a územia NATURA 2000. Vo februári sme sa zapojili do legislatívneho procesu pripomienkovania zonácie Národného parku Muránska planina.

Pramene Vydrice, Pečniansky les

K 1. februáru 2022 bola nariadením vlády v území CHKO Malé Karpaty vyhlásená rezervácia Pramene Vydrice o rozlohe 483,49 ha, z čoho 450,31 ha je prísne chránených.

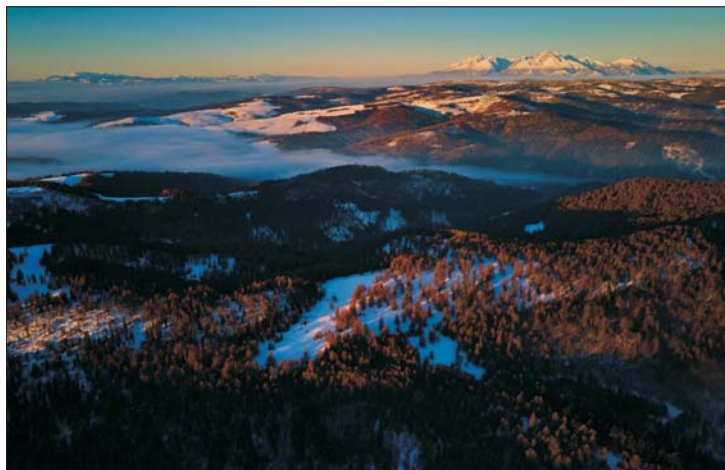
Rezervácia vznikla z iniciatívy LZ VLK v spolupráci s organizáciou BROZ, pričom od začiatku vzniku ideového návrhu v roku 2005 sa hlavným princípom stalo zabezpečenie ochrany prirodzených procesov a umožnenie voľného pohybu ľudí po celom chránenom území. Tieto princípy boli zachované vo všetkých následných aktivitách VLK-a a rokovaní spojených so zabezpečením ochrany územia a jeho vyhlásenia za prírodnú rezerváciu. V celom území rezervácie je umožnený peší pohyb návštevníkov, zber húb pre vlastnú potrebu a umožnená cyklistika po vyznačených trasách. Počas roku bolo územie rezervácie monitorované dobrovoľníkmi.

Pečniansky les je súčasťou územia európskeho významu Bratislavské luhy, ktoré chráni zdroje pitnej vody pre Bratislavu. Pozemky Pečnianskeho lesa vo vlastníctve štátu získalo zmluvou o výmene za iné nevýznamné lesné pozemky neznáme občianske združenie. Táto výmena je predmetom súdneho sporu. VLK aktívne vstúpil do súdneho konania ako žalujúci v druhom rade. Definitívne rozhodnutie týkajúce sa výmeny pozemkov do konca roka vydané nebolo a pozemok je naďalej chránený pred developerскими zámermi.

Mestské lesy Košice

V roku 2022 sme rozvinuli aktivity smerom k zvýšeniu ochrany prírody v Mestských lesoch Košice, tak aby 7 200 hektárov (v súčasnosti územie NATURA 2000) bolo chránených bezzásahovým režimom. Súčasťou aktivít bol priebežný monitoring lesohospodárskych činností dobrovoľníkmi. Pripravili sme petíciu Za košické lesy a v septembri, v rámci benefičného koncertu spojenom s besedou o lesoch, sme oznámili začatie zbierania podpisov. Ďalšiu verejnú besedu sme uskutočnili v októbri. V tomto mesiaci sme spolu s dobrovoľníkmi zbierali podpisy i na verejných priestranstvách počas komunálnych volieb. Pripravili a spustili sme web kosice.wolf.sk.

Prírodná rezervácia Bisce

PR Bisce vznikla z iniciatívy LZ VLK v roku 2007 za účelom ochrany nerušeného vývoja prírodného spoločenstva. Rezerváciu sme počas roku priebežne monitorovali.

Ďalšie záujmové územia

Monitoring naďalej prebiehal aj v Levočských vrchoch, predovšetkým v území pripravovanej rezervácie Šafránia, nad obcou Tichý potok. Taktiež bolo aktívne monitorované záujmové územie pohoria Busov.

Kampaň 10 % pre NIČ

V októbri 2021 sme do podateľne Národnej rady SR osobne odovzdali 5 047 petičných archov so 105 070 podpismi Za zmenu zákona o ochrane prírody a krajiny. Po kontrole nám uznali 103 782 platných podpisov. Ide o dosiaľ najväčšiu papierovú petíciu týkajúcu sa ochrany prírody na Slovensku. V odovzdanej petícii žiadame rozdelenie chránených území na manažované a bezzásahové a umožnenie voľného pešieho pohybu ľudí v chránených územiach. Podiel bezzásahových území by mal tvoriť 10 % z rozlohy Slovenska. Zhruba 5 % pokryje ochrana jadrových území národných parkov. Zvyšných 5 % zabezpečí ochranu súčasných rezervácií, pralesov ako i ďalších území nachádzajúcich sa mimo národných parkov. Zástupcovia VLK-a sa v marci zúčastnili prerokovania petície vo výbore NRSR. Poslanci následne petíciu prerokovali v parlamente so záverom, že ju nevzali na vedomie.

Pripravili sme a na konci februára zverejnili hromadnú pripomienku k legislatívnemu návrhu (LP/2022/66) zmeny zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorej sme navrhli a žiadali, aby 10 % z výnosu získaného z dražieb z kvót bolo použitých na financovanie rozširovania rozlohy bezzásahových území a na financovanie štátnej ochrany zabezpečujúcej starostlivosť o bezzásahové územia. Požiadavka nebola akceptovaná.

V marci sme sa zúčastnili prerokovania našich požiadaviek podaných v rámci pripomienkovania návrhu zonácie Národného parku Muránska planina. Okrem iného sme požadovali ochranu prirodzených procesov v A zóne a z dôvodu územných zmien v návrhu zonácie i určenie 5. stupňa v návrhu vyhlásenia nového Chráneného areálu Stolica.

V októbri sme sa zapojili do legislatívneho procesu vyhlasovania CHA Stolica. V novembri sme vypracovali stanovisko k návrhu CHA Stolica a žiadali v zóne A ochranu prirodzených procesov a bezzásahový režim ochrany. Legislatívny proces nebol do konca roku ukončený.

Kampaň BIOMASAKER

Niekoľko rokov trvajúca kampaň BIOMASAKER bola zameraná na zrušenie dotácií na spaľovanie stromov v biomasových elektrárňach, čo sme úspešne dosiahli v roku 2018 zmenou zákona č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Zmena zrušila štátne dotácie na spaľovanie dreva, ktoré nepochádza z energetických porastov alebo nevzniká ako odpad z drevo spracovávacieho priemyslu. Tému spaľovania biomasy sa kontinuálne venujeme naďalej, nielen na národnej, ale i európskej úrovni.

Na jar 2022 prebehlo prerokovanie hromadnej pripomienky LZ VLK k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby, ktorú sme podali v decembri 2021. Po viacerých kolách rokovaní sa nám podarilo do zákona dostať formuláciu, ktorá zabezpečila, že ustanovenia obmedzujúce spaľovanie dreva z lesa, ktoré sa nám podarilo presadiť v kampani BIOMASAKER v decembri 2018, ostali v platnosti.

V marci 2022 sme v spolupráci s klubom COLLOSEUM v Košiciach usporiadali prednášku na tému BIOMASAKER. V auguste 2022 sme sa pridali k aktivite našich zahraničných partnerov a zaslali sme listy slovenským europoslancom s výzvou, aby na plenárnom hlasovaní k Smernici o obnoviteľných zdrojoch energie (RED), využili svoj hlas na zastavenie spaľovania našich lesov pre výrobu energie a zrušenie dotácií pre výrobu energie z drevnej biomasy na európskej úrovni.

V marci až októbri sme pracovali na Projekte Biomasa, ktorého cieľom bolo zistiť informácie o pohybe biomasy na Slovensku a v Európe. Na ich základe by sa následne podporila väčšia verejná kontrola a transparentnosť pri nakladaní s biomasou. Projekt podporila organizácia Environmental Investigation Agency.

Medzinárodná spolupráca

Zástupca LZ VLK sa v júni zúčastnil na stretnutí zoskupenia Forest Movement Europe (FME), ktoré sa konalo vo Francúzsku. Hostiteľom bola francúzska NGO Canopee (<https://www.canopee-asso.org/>), ktorá sa snaží o zlepšenie lesného hospodárstva vo Francúzsku. Na stretnutí sa preberali viaceré témy: stav ochrany lesov v jednotlivých krajinách EÚ, využívanie lesnej biomasy, carbon-offseting. Na stretnutí zástupca VLK-a prezentoval aktuálne prebiehajúce aktivity LZ VLK, predovšetkým kampaň NIČ za presadenie bezzásahových území na 10 % rozlohy SR, ochranu veľkých šeliem, snahu o presadenie posudzovania programov starostlivosti o lesy procesom EIA.

Legislatíva

V roku 2020 podal VLK Európskej komisii v Bruseli sťažnosť na Slovenskú republiku, týkajúcu sa celoslovenského problému poškodzovania biotopov chránených druhov živočíchov a rastlín v územiach NATURA 2000 (CHAP(2021)02288). V marci 2022 EK našu sťažnosť priradila ku konaniu vedenom voči Slovensku za neposúdenie vplyvu asanačnej ťažby na lokality NATURA a neprijatie opatrení na ochranu hlucháňa hôrneho. V júni Súdny dvor EÚ v celom rozsahu vyhovel žalobe o nesplnenie povinností, ktorú podala Európska komisia na základe podaných sťažností. V rozhodnutí č. C-661/20 rozhodol, že Slovensko porušuje smernice Európskej únie týkajúce sa ochrany biotopov a druhov a ochrany voľne žijúceho vtáctva. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0661>

Počas roka sme pripomienkovali návrh novely zákona o obchodovaní s emisnými kvótami (LP/2022/66) a návrh novely zákona o poľovníctve (LP/2022/231).

Správne konania, posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), trestné oznámenia, podnety

V roku 2022 sme analyzovali 957 správnych konaní a vstúpili sme do 151 z nich. Pripomienkovali sme projekt ochrany navrhovaného chráneného areálu Stolica a program starostlivosti o CHVÚ Volovské vrchy. Zúčastnili sme sa verejného prerokovania EIA na geotermálnu elektrárňu v Ľuboticiach, kde sme predložili viacero požiadaviek.

Úrady v tomto roku riešili dve konania týkajúce sa žiadostí o povolenie poľovačiek na 10 medveďov. Do oboch sme sa zapojili, povolenia vydané neboli. Žiadosti o náhodné ťažby

VLK 2022

- **ANALYZOVANÝCH 957 KONANÍ**
- **ÚČASŤ V 151 KONANIACH**
- **NULOVÝ REGULAČNÝ LOV MEDVEĐOV**
- **PRIPOMIENKOVANIE PROCESU VYHLASOVANIA CHA STOLICA**
- **OCHRANA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PRED ŤAŽBOU, CHEMICKÝMI POSTREKMI, UMIESTŇOVANÍM STAVIEB, USMRČOVANÍM ŽIVOČÍCHOV, VJAZDOM MOTOROVÝCH VOZIDIEL, VNADENÍM ZVERI**
- **OCHRANA BIOTOPOV HLUCHÁŇA PRED KALAMITNÝMI ŤAŽBAMI**
- **TERÉNNY MONITORING, TRESTNÉ OZNÁMENIA, PODNETY**

sa týkali dvoch území s 5. stupňom ochrany (NPR Choč, A – zóna CHKO Horná Orava), výnimky udelené neboli. V konaní týkajúcom sa poľovačiek v rezervácii Pralesy Slovenska sme štandardne s udelením výnimiek nesúhlasili.

Významnú skupinu konaní, na ktoré sme sa zamerali, tvorili kalamitné ťažby a vnaďenie zveri v národných parkoch. Našou zásadnou námietkou pri kalamitných ťažbách bola neexistujúca zonácia a nerešpektovanie ochrany druhov a ich biotopov v národných parkoch a územiach NATURA 2000. S udeľovaním súhlasov na vnaďenie sme nesúhlasili. Súhlasné rozhodnutia sme napadli odvolaním. Aj v roku 2022 sme pokračovali v riešení konaní týkajúcich sa nedostatočnej ochrany hlucháňov, predovšetkým v CHVÚ Volovské vrchy a na Orave.

Aj v roku 2022 sme pokračovali v eliminovaní používania pesticídnych prípravkov v chránených územiach. Príkladom je konanie, v ktorom požadovali povolenie pesticídneho postreku Roundupom v okolí NPR Senné rybníky, ako aj pripomienky zasielané v rámci pripomienkovania dokumentácie ochrany prírody.

V NP Nízke Tatry sme nesúhlasili s geologickými prácami, ktoré boli požadované za účelom výstavby vodnej nádrže na zasnežovanie v oblasti Chopok – juh, ako aj so zásahmi do biotopov v súvislosti s pokračujúcou výstavbou v k. ú. Demänovská dolina. Z dôvodu vydania ďalších povolení, s ktorými sme nesúhlasili, na činnosti súvisiace s rozvojom strediska Chopok – sever sme požiadali o vyňatie tohto strediska z územia NP Nízke Tatry. Zúčastnili sme sa tiež konania vo veci udelenia povolení na odoberanie vody z vodného toku Lutinka a zasnežovanie strediska Lysá. Realizáciu odoberania vody monitorujeme i v teréne.

Zúčastnili sme sa konaní týkajúcich sa výstavby lesných ciest v CHKO Kysuce, CHKO Biele Karpaty, NP Slovenský kras, NP Malá Fatra a jeho ochrannom pásme, ochrannom pásme NP Nízke Tatry, v ktorých sme požadovali prijatie konkrétnych opatrení na zlepšenie vodozádržnej schopnosti lesov.

V konaniach týkajúcich sa výrubov drevín sme bránili neodôvodneným výrubom stromov v brehových porastoch, na zarastených lúkach, v intravilánoch, v ochranných pásmach elektrických vedení a presadzovali podmienky, ktoré v prípade povolenia výrubov zmiernia dopady na krajinu (napr. k. ú. Dubovica, Lipany, Čierna Lehota, Stará voda, Betliar, Žiar, Važec atď.).

V rámci konaní na povolenia výskumov v chránených územiach sme presadzovali požiadavku zverejňovania prínosov výsledkov výskumov pre ochranu území a návrhov opatrení vyplývajúcich zo získaných poznatkov. V prísne chránených územiach sme nesúhlasili s odoberaním vývrvtov zo stromov, usmrčovaním živočíchov či jazdením autami. Voči realizovaniu nedeštruktívnych výskumov sme nenamietali.

Počas roka sme okrem podnetov týkajúcich sa NATURA území podávali rôzne iné trestné oznámenia a podnety, z ktorých väčšina buď bola zamietnutá aj po opakovaných sťažnostiach alebo do konca roku nebola uzavretá. Kontrolnú činnosť sme realizovali predovšetkým v oblasti Vlčích hôr a našich záujmových území. Reagovali sme však aj na podnety našich členov a podporovateľov. Objavené ťažby v katastrálnych územiach Olejníkov, Hertník, Ľutina, Kríže, Tichý Potok a Košické Hámre boli dôvodom 19 podnetov adresovaných Slovenskej inšpekcii životného prostredia. Týkali sa porušovania ochrany chránených druhov a ochrany biotopov chránených druhov v území NATURA 2000 (CHVÚ Čergov, SKUEV Čergov, CHVÚ Laborecká vrchovina, CHVÚ Levočské vrchy, SKUEV Stredné Pohornádíe) v súvislosti s ťažbou dreva v desiatkach lesných porastov, poškodzovania a znečisťovania cesty v k. ú. Olejníkov ťažbou a uskladňovaním dreva, výrubu neoznačených stromov v lese, poškodzovania vodného zdroja nad obcou Hertník, sťahovania vyrúbaných stromov korytami vodných tokov, poškodzovania našich pozemkov prejazdom motorových vozidiel, mulčovania a výrubu krovín na nelesných plochách a pri vodných tokoch a poškodenia lokality výskytu šafranu spišského. Jeden podnet sa týkal i prevádzky re-

kultivovanej skládky odpadov Bartošovce – Hertník. V podaniach sme príslušné orgány priebežne upozorňovali aj na plánovanú alebo prebiehajúcu činnosť, ktorá poškodzuje životné prostredie.

V septembri sme podali podnety týkajúce sa ťažby vo viacerých porastoch v SKUEV Stredné Pohornádie, ktorých obhospodarovateľom sú Mestské lesy Košice.

VLK Východné Karpaty v spolupráci s VLK-om podal podnety týkajúce sa výrubov stromov na nelesných plochách v katastri zaniknutej obce Veľká Poľana, porušovania ochrany chránených druhov a ochrany biotopov chránených druhov v území NATURA 2000 (viaceré lokality CHVÚ Laborecká vrchovina, CHVÚ Vihorlatské vrchy, SKUEV Vihorlatské vrchy, SKUEV Morské oko) a poškodzovania okolia hniezdneho stromu chráneného druhu orol krikľavý.

Pomoc miestnym komunitám

V spolupráci so svojimi podporovateľmi VLK už desiatky rokov robí občiansky monitoring. V priebehu roku sme záujemcom poskytovali poradenstvo týkajúce sa podávania podnetov vo veci porušovania zákona o ochrane prírody, poľovného alebo lesného zákona. Aj v roku 2022 sme verejnosť zapájali do podávania trestných oznámení a podnetov adresovaných inšpekcii životného prostredia, ktoré sa týkali ťažieb v územiach NATURA 2000 (napr. SKUEV Stredné Pohornádie). Vzory podnetov a oznámení poskytujeme na požiadanie. Neštandardnou pomocou bola pomoc pri riešení odstránenia nachystanej vaty z pneumatík.

Nadalej prebiehali aktivity zamerané na ochranu lesov v okolí Bardejovských kúpeľov. Dôvodom je zvýšenie tlaku na rúbanie zachovalých jedľobučin ako i expandujúca výstavba, ktorá začína narúšať a ohrozovať kúpeľný charakter Bardejovských kúpeľov. Pridali sme aktivity zamerané na zvýšenie ochrany Mestských lesov Košice.

Nadalej sme podporovali lokálne aktivity nášho člena zamerané na ochranu vodného zdroja v obci Jablň a pokračovali v aktivitách týkajúcich sa okolia obce Pakostov smerujúce k zaradeniu časti pozemkov miestneho urbáru do bezzásahu.

ZACHRÁŇME DRAVCE

Vlk, medveď, rys

V predošlom roku boli vlci, v dôsledku našich dlhoročných aktivít, zaradení medzi chránené druhy. V roku 2022 neboli legálne ulovení žiadni vlci a kvóta na lov vlkov určená nebola. Štandardnými spôsobmi (infostánky, prednášky, diskusie, vyjadrenia, a podobne) sme pokračovali vo formovaní pozitívneho vnímania vlkov verejnosťou. Výsledky výskumu o pozitívnom vplyve vlkov v spojitosti s klasickým morom diviakov (výskum sme v minulosti pomohli realizovať) sú spomenuté napríklad aj v knihe od Angeliky Sigl, v českom preklade Vlci, nový pohľad na plachého lovce.

V máji sa VLK verejne dištancoval od záverov poradného zboru poľovnej oblasti Poľana, pretože v rozpore s celoročnou ochranou vlkov ostatní členovia poradného zboru odporúčali a aj v uznesení schválili lov 8 vlkov v oblasti Poľana. V októbri sa zástupca VLK-a zúčastnil zasadnutia Pracovnej skupiny pre určenie kvóty lovu vlka dravého a stanovenie podmienok lovu. Rokovanie bolo uzavreté konštatovaním, že nebude určená žiadna kvóta. Aktivity VLK-a dlhodobo smerujúce k celoročnej

ochrane sú prehľadne zhrnuté a priebežne aktualizované na www.vlci.wolf.sk

V súvislosti s medveďmi ďalej pokračovalo riešenie žalôb, ktoré podal VLK v predošlých rokoch proti rozhodnutiam MŽP SR, ktoré povoľovali regulačný lov medveďov. V priebehu roku ministerstvo životného prostredia viedlo dve konania, v ktorom poľovníci žiadali o udelenie výnimky na usmrtenie medveďov v rámci regulácie. Výnimky udelené neboli a v roku 2022 nebol v regulácii usmrtený žiadny medveď. Zásahový tím štátnej ochrany prírody usmrcoval konkrétne medvede pohybujúce sa v intravilánoch, ktoré predstavovali zvýšené riziko z hľadiska škôd a ohrozovania ľudí.

Vo februári a auguste sa VLK zúčastnil rokovaní, ktoré zvolalo Ministerstvo životného prostredia SR k problematike medveďov so zameraním na prevenciu, ďalšie fungovanie zásahového tímu, riešenie konfliktných situácií a odstraňovania dôvodov synantropizácie medveďov. Celoročne sme prostredníctvom médií a sociálnych sietí (napr. špeciálnej FB skupiny McMedveď)

upozorňovali na kŕmenie medveďov na vlnadiskách a zapájali verejnosť do zverejňovania fotiek potravy z miest vlnadenia. V júni sme spustili novú stránku pre verejnosť www.medvede.wolf.sk. V júni sme pripravili protest pred parlamentom s jasným odkazom politikom #nekrmtemedvede na podporu preventívnych opatrení. Aj pod tlakom našich aktivít dosiahol minister životného prostredia dohodu o zverejnení poľovníckych vlnadísk vo verejnej aplikácii. Prvú neúplnú mapu vlnadísk zverejnilo Národné lesnícke centrum v októbri, následne boli údaje postupne dopĺňané. Po prvý krát tak verejnosť dostala možnosť vidieť rozmiestnenie vlnadísk v okolí obcí, turistických chodníkov, ciest a podobne, na ktoré je umiestňovaná potrava lákajúca medvede do týchto miest. <https://www.nlcsk.org/portal/apps/sites/#/vlnadiska-diviaka>

GAIA – NÁŠ DOMOV, TERÉNNE SEMINÁRE, PREDNÁŠKY, INFOTÁNKY, STRETNUTIA

Unikátne terénne 9-dňové semináre Gaia – náš domov, neformálne víkendové stretnutia pre verejnosť s náčelníkom VLK-a s názvom Zavýjanie, ako i stretnutia členov počas rovnodenností a slnovratov, aktivity súvisiace s lektorovaním a organizovaním prednášok, diskusií, infotánkov a stretnutí boli i v roku 2022 ovplyvnené pandemiou Covid-19. Plánovaný zimný prednáškový cyklus a lyžiarsko-biologický seminár nebolo možné uskutočniť. V roku 2022 prebehli všetky tri naplánované 9-dňové terénne semináre Gaia. Zúčastnilo sa ich 13 účastníkov. Zavýjania sa uskutočnili v lete na Čergove a v jeseni na Balnici. Pravidelné štvrtročné stretnutia členov boli v Malých Karpatoch (jarná rovnodennosť), na Čergove (letný slnovrat), v Strážovských vrchoch (jesenná rovnodennosť) a v Levočských vrchoch (zimný slnovrat). Tradičný letný tábor pre členov a priaznivcov VLK-a sme zorganizovali na Čergove.

V priebehu roka sme lektorovali prednášky a besedy v mestách Košice (klub Collosseum - viacero prednášok k témam biomasaker, vlci, VLK, knihy vydavateľstva ABIES; Tabačka, Čavango, Kino Úsmev o košických lesoch), Humenné (prednášky na strednej škole), Bátorce (súčasť aktivít divadla Pôtoň), Banská Bystrica (klub Bosorka), Trenčín (festival Punkáči deťom). Dobrovoľníci zrealizovali prednášky v Majcichove pri Trnave na základnej

škole, v Hronci, v rámci školy v prírode pre 4 skupiny detí zo SZŠ Felix v Bratislave a v Kolíňanoch v Ekocentre Sadu Livia pre deti s rodičmi.

Infostánky o aktivitách VLK-a sa nám spolu s dobrovoľníkmi podarilo uskutočniť v Humennom počas májovej cykloakcie a tiež počas benefičného koncertu v klube History, v Nitre v Hideparku počas benefičného koncertu, v Bratislave počas koncertu Slobodnej Európy, taktiež so stánkom Wilderoben počas Dobrého trhu, v Žiline počas benefičných koncertov uskutočnených v Hájovni, v Košiciach v rámci benefičných koncertov v klube Tabačka, i počas čapovania špeciálneho benefičného piva Divočina, tradične sme mali viacdnový infostánok na hudobnom festivale Pohoda v Trenčíne a na festivale Pankáci deťom, v Námestove a v Banskej Bystrici v klube Bosorka počas benefičných koncertov. Taktiež sme sa zúčastnili už tradičnej akcie Green Friday v predajni Wilderoben, počas ktorej výťažok z predaja oblečenia v daný deň bol benefične darovaný VLK-u.

Zástupca VLK-a bol pozvaný do nahrávania viacerých podcastov, či on-line rozhovorov o aktivitách VLK-a (napr. RATTATA s Jurajom Lukáčom; REFLEX; Aktuality a podobne)

<https://www.youtube.com/watch?v=UIP7bQYLJBo>; <https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/114492/priroda-ma-jine-cile-ne-z-clovek-rika-o-pozaru-v-ceskem-svycarsku-ekolog-juraj-lukac.html>; <https://www.aktuality.sk/clanok/dFVjvsA/poslanci-odmietli-najvacsiu-papierovu-peticiju-na-ochranu-prirody-spocitame-im-to-vo-volbach-tvrdi-juraj-lukac-z-vlk-a/>

Na podporu VLK-a boli uskutočnené benefičné koncerty speváčky Sisy Féher (Košice) a skupín The Ills, Kazostroj, Underdose, Rozpor, My o vlkoch, Prach, Adacta, Sedem minút strachu, Ruineum.

V roku 2022 sme pokračovali v priebežnom spracovávaní historických materiálov týkajúcich sa aktivít VLK-a pre ich budúce interné i verejné využitie.

ABIES – VYDAVATEĽSTVO LZ VLK

V roku 2022 pokračoval predaj publikácií o hlbokjej ekológii a nových pohľadoch na les vydaných v našom vydavateľstve ABIES, ako aj predaj environmentálne zameraných publikácií z iných vydavateľstiev. Predali sme 125 kusov kníh vydavateľstva ABIES, 14 kusov distribuovaných titulov a 213 kusov ostatného tovaru (tričká, mikiny, karimatkové podsedačky a podobne).

Netradičnou akciou bol aprílový literárny večer s knihami ABIES zorganizovaný HumnoArt v Collosseum club v Košiciach.

MÉDIÁ

Po celý rok v mienkotvorných slovenských médiách v článkoch a rozhovoroch rezonovali všetky naše hlavné aktivity. Veľmi rezonovala téma ochrany medveďov (pričom časť politikov tému intenzívne politizovala), taktiež petícia za NIČ, Kúp si svoj strom, vyhlásenie rezervácie Pramene Výdrice pri Bratislave, pribudlo medializovanie aktivít týkajúcich sa pripravovanej rezervácii Salamandria. Prehľad o kľúčových témach nám poskytuje pravidelný týždenný monitoring médií. Zmienky o aktivitách VLK-a sa objavovali aj v zahraničných médiách.

POĎAKOVANIE

Srdečne ďakujeme všetkým, ktorí nám v roku 2022 pomáhali naplňať víziu VLK-a.

Ďakujeme všetkým prispievateľom za jednorazové a členské príspevky, 77-korunáčkarom za trvalé platby, prispievateľom na výkup území v rámci Kúp si svoj strom a všetkým, ktorí uviedli LZ VLK ako prijímateľa 2 % z odvedenej dane.

Ďakujeme členom, aktivistom, dobrovoľníkom a priaznivcom, ktorí pomáhali pri našich celoročných aktivitách, či už na infostánkoch, pri hybridnej blokáde, aktivitách súvisiacich s biomasakrom, ochranou NATURA území a mnohých ďalších. Ďakujeme všetkým, ktorí pomáhali zbierať potrebné podpisy i tým, ktorí petíciu podpísali. Ďakujeme za podporu hromadných pripomienok a tiež za aktivity, ktorými sami bránite lesy a stromy, pri ktorých vám pomáhajú rady a skúsenosti VLK-a.

Ďakujeme spoločnosti Lunter za darovanie 30 kíl vegánskych nátierok a tofu pre účastníkov letného tábora VLK-a.

Ďakujeme deviatim tímom, ktoré sa zúčastnili 19. ročníka medzinárodnej šifrovacej internetovej hry Sendvič a rozhodli sa svoje účastnícke poplatky venovať VLK-u. Ďakujeme organizátorom benefičných akcií a všetkým hudobným skupinám, ktoré na benefičných akciách vystupujú, ďakujeme za výťažky z benefičných akcií, Didimu z baru Pokhoi za benefičné pivo s názvom Divočina navarené Padre Brewing Company, ďakujeme za benefit z predaja nástenných kalendárov Terapia lesom (Umenie žiť v súlade s prírodou), ďakujeme za darovanie pamätných vlčích mincí vydaných Národnou bankou Slovenska, ďakujeme za materiálnu pomoc, za verejnú obhajobu aktivít VLK-a a za rozmanité formy pomoci a podpory, ktorej sa nám od vás dostáva.

A v neposlednom rade ďakujeme majiteľovi obchodu Wilderoben za jeho vytrvalú celoročnú podporu, ako i za výťažok z Dobrého trhu a z Green Friday venovaný VLK-u.

Pomoc každého jedného priaznivca si nesmierne vážime.

FINANČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2022

VÝNOSY

Zdroje	Suma (€)
Fyzické osoby	133 931
77 korunáčka	99 478
Príspevky, dary FO - rôzne	30 337
Členské príspevky	1 896
Darujme.sk, ĽudiaĽuďom.sk	1 161
Benevity	1 059
Nadácie a firmy	19 355
Príspevky, dary PO - rôzne	1 301
Wilderoben	3 048
EIA	15 006
Verejné zdroje	125 924
Asignácia dane	87 592
Dotácie PPA, NLC	38 332
Iné	7 833
Predaj tovaru a služieb	4 083
Vyplatené trovy konaní	1 648
Ostatné výnosy	2 102
VÝNOSY SPOLU	287 043

NÁKLADY

Položky	PROGRAMY LZ VLK				Režijné náklady	Spolu (€)
	Zachraňujeme LESY	Zachraňujeme DRAVCE	GAIA	Vydavateľstvo ABIES		
ODBORNÁ PODPORA	50 994	8 194	2 333	817	1 408	63 747
Náklady expertov	17 473	4 792	0	0	864	23 129
Monitoring médií, prieskumy	532	266	159	64	43	1 063
Programové vybavenie	398	199	119	48	32	796
Technické vybavenie	5 875	2 938	2 054	705	470	12 042
Závázky z prenájmu	26 716					26 716
OSVETA	1 853	936	556	2 243	148	5 736
Publicita aktivít	1 853	926	556	222	148	3 706
Predaj kníh a tovaru		10		2 020		2 030
PREVÁDZKOVÁ PODPORA	28 483	14 102	8 410	3 370	5 020	59 385
Účtovníctvo a správa majetku	9 293	4 647	2 788	1 214	810	18 751
Komunikačné náklady	3 726	1 863	1 118	348	232	7 286
Nájomné a ubytovanie	1 004	502	301	121	80	2 009
Cestovné	5 035	2 518	1 511	604	403	10 071
Technicko-materiálne vybavenie	5 608	2 804	1 682	673	449	11 216
Dane a poplatky	448			6	1 738	2 192
Ostatné prevádzkové náklady	3 368	1 769	1 010	404	1 308	7 860
MZDY	53 769	26 884	16 131	6 452	4 301	107 537
Náklady na mzdy a poistenie	53 769	26 884	16 131	6 452	4 301	107 537
NÁKLADY SPOLU	135 098	50 117	27 430	12 882	10 878	236 406

SÚVAHA

AKTÍVA	k 31.12.2021	k 31.12.2022
Nehmotný majetok	6 184	6 184
Oprávky k nehmotnému majetku	-4 260	-4 651
Budovy	25 267	25 267
Oprávky k budovám	-3 843	-4 474
Hmotný majetok	69 921	79 476
Oprávky k hmotnému majetku	-59 935	-68 336
Pozemky	645 707	684 657
Umelecké diela	0	3 200
Obstaranie majetku	1 000	1 000
Poskytnuté pôžičky	12 139	11 701
Tovar	37 979	35 957
Finančný majetok	174 406	159 900
Pohľadávky	7 962	6 737
Náklady a príjmy budúcich období	1	1
AKTÍVA SPOLU	912 528	936 618

PASÍVA	k 31.12.2021	k 31.12.2022
Imanie	675 205	714 155
Závazky	17 083	15 062
Prijaté pôžičky	45 000	30 000
Výnosy budúcich období	117 688	69 211
Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	-28 414	57 552
Výsledok hospodárenia / +zisk, -strata	85 966	50 637
PASÍVA SPOLU	912 528	936 618

Doplňujúce informácie k finančnej správe za rok 2022

Lesoochranárske zoskupenie VLK financuje svoju činnosť aj v roku 2022 bez významnejších zmien v štruktúre výnosov, nákladov, majetku a záväzkov.

Príspevky a dary sú najvýznamnejším zdrojom príjmov a sú prijímané formou pravidelných príspevkov – 77 korúnáčka, jednorazových príspevkov na podporu činnosti a členských príspevkov.

Ďalšie významné príspevky sme prijali cez darovací portály darujme.sk, ľudiaľuďom.sk a benevity, charitatívnu reklamu s outdoorovým obchodom wilderoben a grant od agentúry Environmental Investigation Agency na Projekt Biomasa.

Asignácia dane je podiel z dane poukázaný fyzickými a právnickými osobami na verejnoprospešný účel v našom prípade na ochranu a tvorbu životného prostredia a podporu vzdelávania. V roku 2022 nám bolo poukázané 59 838 eur, použili sme 86 680 eur pričom suma 38 015 eur bola z roku 2021 a 48 665 eur z roku 2022, zvyšnú neminutú časť vedíme ako výnos budúcich období a použijeme ich v nasledujúcom roku.

Príjem z príspevkov na aktivitu Kúp si svoj strom je záúčtovaný ako výnos budúcich období. V roku 2022 sme z týchto príspevkov prikúpili pozemky v hodnote 38 950 eur. V evidencii majetku nám v roku 2022 pribudlo 5,4 ha pozemkov.

Ďalším zdrojom príjmov je podpora z Programu rozvoja vidieka na lesné pozemky v rámci sústavy Natura 2000 v 5. stupni ochrany a podpora v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov. Pôdohospodárska platobná agentúra nám v roku 2022 vyplatila podpory za roky 2021 a 2022 v sume 37 941 eur. Značnú časť z podpory 26 716 eur sme prijali za prenájaté pozemky. Túto časť sme previedli vlastníkom ako zmluvný záväzok.

Náklady členíme podľa druhu výdavku a účelu použitia medzi jednotlivé programy LZ VLK.

LZ VLK hospodáril v roku 2022 so ziskom. Návrh je zúčtovať zisk ako nevysporiadaný výsledok hospodárenia, o ktorom sa bude rozhodovať v súlade s predpismi a cieľmi LZ VLK.

Po skončení účtovného obdobia nenastali udalosti osobitného významu.

Audit Accounting, s.r.o.

číslo licencie UDVA 440

Letná 35, 071 01 Michalovce

AUDÍTORSKÁ SPRÁVA

o audite účtovníctva a účtovnej závierky
za účtovné obdobie 2022

Účtovná jednotka

Lesoochranárske zoskupenie VLK

Tulčík 310

082 13 Tulčík

Prílohy:

Účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva

- Súvaha Úč NUJ 1-01
- Výkaz ziskov a strát Úč NUJ 2-01
- Poznámky Úč NUJ 3-01
- Výročná správa

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA
pre štatutárny orgán
Lesoochranárske zoskupenie VLK

Správa z auditu účtovnej závierky

Podmienенý názor

Uskutočnili sme audit účtovnej závierky občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK, Tulčík 310, 082 13 Tulčík, IČO: 31 303 862, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2022, výkaz ziskov a strát za rok končiaci sa k uvedenému dátumu a poznámky, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód.

Podľa nášho názoru, priložená účtovná závierka poskytuje ***pravdivý a verný obraz finančnej situácie*** občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK k 31. decembru 2022 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákonom účtovníctve“).

Základ pre podmienený názor

Nemohli sme sa zúčastniť inventúry majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31. decembru 2022, pretože dátum inventúry bol skôr, ako sme prijali zákazku auditu. Nemohli sme preto získať dostatočné a vhodné dôkazy o procese výkonu inventarizácie a to ani inými náhradnými spôsobmi.

Audit sme vykonali podľa medzinárodných audítorských štandardov (International Standards on Auditing, ISA). Naša zodpovednosť podľa týchto štandardov je uvedená v odseku Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky. Od organizácie sme nezávislí podľa ustanovení zákona č. 423/2015 o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) týkajúcich sa etiky, vrátane Etického kódexu audítora, relevantných pre náš audit účtovnej závierky a splnili sme aj ostatné požiadavky týchto ustanovení týkajúcich sa etiky. Sme presvedčení, že audítorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš názor.

Iná skutočnosť

Účtovnú závierku občianskeho združenia za predchádzajúci rok auditoval iný audítor, ktorý vo svojej správe zo dňa 25.11.2022 vyjadril nepodmienенý názor.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie účtovnej závierky tak, aby poskytovala pravdivý a verný obraz podľa zákona o účtovníctve, a za tie interné kontroly, ktoré považuje za potrebné na zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu, alebo chyby.

Pri zostavovaní účtovnej závierky je štatutárny orgán zodpovedný za zhodnotenie schopnosti organizácie nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, za opísanie skutočností týkajúcich sa nepretržitého pokračovania v činnosti, ak je to potrebné a za použitie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti v účtovníctve, ibaže by mal v úmysle organizáciu zlikvidovať alebo ukončiť jej činnosť, alebo by nemal inú realistickú možnosť než tak urobiť.

Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky

Našou zodpovednosťou je získať primerané uistenie, či účtovná závierka ako celok neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, a vydať správu audítora, vrátane názoru. Primerané uistenie je uistenie vysokého stupňa, ale nie je zárukou toho, že audit vykonaný podľa medzinárodných audítorských štandardov vždy odhalí významné nesprávnosti, ak také existujú. Nesprávnosti môžu vzniknúť v dôsledku podvodu, alebo chyby a za významné sa považujú vtedy, ak by sa dalo odôvodnene očakávať, že jednotlivito alebo v súhrne by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov, uskutočnené na základe tejto účtovnej závierky.

V rámci auditu uskutočneného podľa medzinárodných audítorských štandardov, počas celého auditu uplatňujeme odborný úsudok a zachováваме profesionálny skepticizmus. Okrem toho:

- Identifikujeme a posudzujeme riziká významnej nesprávnosti účtovnej závierky, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, navrhujeme a uskutočňujeme audítorské postupy reagujúce na tieto riziká a získavame audítorské dôkazy, ktoré sú dostatočné a vhodné na poskytnutie základu pre náš názor. Riziko neodhalenia významnej nesprávnosti v dôsledku podvodu je vyššie ako toto riziko v dôsledku chyby, pretože podvod môže zahŕňať tajnú dohodu, falšovanie, úmyselné vynechanie, nepravdivé vyhlásenie, alebo obídenie internej kontroly.
- Oboznamujeme sa s internými kontrolami relevantnými pre audit, aby sme mohli navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, ale nie za účelom vyjadrenia názoru na efektívnosť interných kontrol organizácie.
- Hodnotíme vhodnosť použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosť účtovných odhadov a uvedenie s nimi súvisiacich informácií, uskutočnené štatutárnym orgánom.
- Robíme záver o tom, či štatutárny orgán vhodne v účtovníctve používa predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti a na základe získaných audítorských dôkazov záver o tom, či existuje významná neistota v súvislosti s udalosťami alebo okolnosťami, ktoré by mohli významne spochybniť schopnosť organizácie nepretržite pokračovať v činnosti. Ak dospejeme k záveru, že významná neistota existuje, sme povinní upozorniť v našej správe audítora na súvisiace informácie uvedené v účtovnej závierke, alebo ak sú tieto informácie nedostatočné, modifikovať náš názor. Naše závery vychádzajú z audítorských dôkazov získaných do dátumu vydania našej správy

audítora. Budúce udalosti alebo okolnosti však môžu spôsobiť, že organizácia prestane pokračovať v nepretržitej činnosti.

- Hodnotíme celkovú prezentáciu, štruktúru a obsah účtovnej závierky, vrátane informácií v nej uvedených, ako aj to, či účtovná závierka zachytáva uskutočnené transakcie a udalosti spôsobom, ktorý vedie k ich vernému zobrazeniu.

Správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov

Správa k informáciám, ktoré sa uvádzajú vo výročnej správe

Štatutárny orgán je zodpovedný za informácie uvedené vo výročnej správe, zostavenej podľa požiadaviek zákona o účtovníctve. Naš vyššie uvedený názor na účtovnú závierku sa nevzťahuje na iné informácie vo výročnej správe.

V súvislosti s auditom účtovnej závierky je našou zodpovednosťou oboznámenie sa s informáciami uvedenými vo výročnej správe a posúdenie, či tieto informácie nie sú vo významnom nesúlade s auditovanou účtovnou závierkou alebo našimi poznatkami, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, alebo sa inak zdajú byť významne nesprávne.

Posúdili sme, či výročná správa občianskeho združenia Lesoochranské zoskupenie VLK obsahuje informácie, ktorých uvedenie vyžaduje zákon o účtovníctve.

Na základe prác vykonaných počas auditu účtovnej závierky, podľa nášho názoru:

- informácie uvedené vo výročnej správe zostavenej za rok 2022 sú v súlade s účtovnou závierkou za daný rok,
- výročná správa obsahuje informácie podľa zákona o účtovníctve.

Okrem toho, na základe našich poznatkov o účtovnej jednotke a situácií v nej, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, sme povinní uviesť, či sme zistili významné nesprávnosti vo výročnej správe, ktorú sme obdržali pred dátumom vydania tejto správy audítora. V tejto súvislosti neexistujú zistenia, ktoré by sme mali uviesť.

V Michalovciach, 25. november 2023

Audítorská spoločnosť
Audit Accounting, s.r.o.
Letná 35, 071 01 Michalovce
číslo licencie UDVA 440

Zodpovedný audítor
Ing. Matúš Karas
Licencia UDVA 1231